

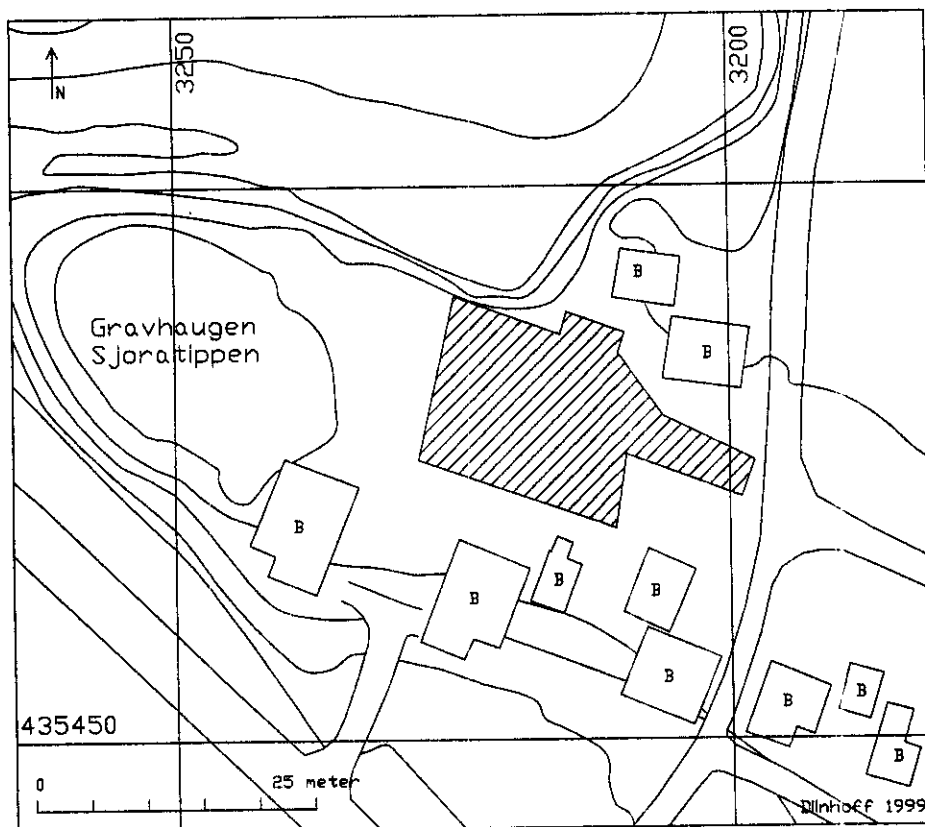
047301

UDGRAVNINGSBERETNING

Myklebust gbnr 44/263-265

Nordfjordeid

Frigrivningsundersøgelser 1999

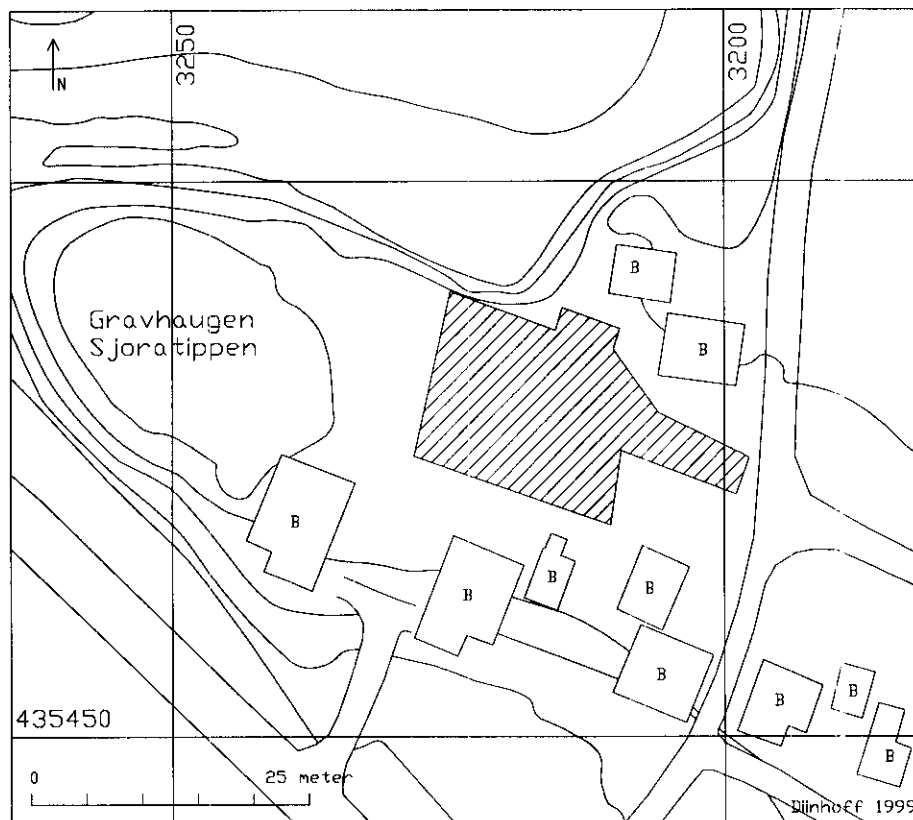
Rapport v. Søren Diinhoff

UDGRAVNINGSBERETNING

Myklebust gbnr 44/263-265

Nordfjordeid

Frigrivningsundersøgelser 1999

Rapport v. Søren Diinhoff

INDHOLDSFORTEGNELSE

RESUME	3
UNDERSØGELSENS FORHISTORIE	3
TOPOGRAFI	4
MÅLSYSTEM	5
METODIK OG FORLØB	5
ANLÆGSBESKRIVELSE	6
FOTOLISTE	11
TEGNINGSLISTE	12
VIDENSKABELIGE PRØVER	12
VEDLÆG	13

RESUME

I perioden 23 til 24.04 1999 gennemførte personale ved Arkeologisk Institutt, Universitetet i Bergen arkæologiske frigivningsundersøgelser af lokaliteten Myklebust gbnr. 44/263-263.

Lokaliteten ved Myklebust var året forud blevet registreringsundersøgt ved personale fra Kulturavdelinga ved Sogn og Fjordane fylkeskommune. Et felt på 104 kvm var blevet åbnet og derved var fremkommet to større fyldskifter (struktur 1 og 2). Udgraver tolkede at der kunne være tale om fladmarksgrave. Ved hovedundersøgelsen i 1999 udvidedes udgravningsfeltet til 340 kvm og yderligere tre strukturer fremkom.

De to strukturer 1 og 2 har en ensartet fremtoning. Der er ikke tale om fladmarksgrave som foreslået, men om større gruber bestående af en lagvis opbygning af skiftende lag. Det er lag af mørk til rødbrun humusholdig fyld, nærmest som formuldet tørv og det er lag af sortgrå trækulholdig fyld. Struktur 1 blev ¹⁴C dateret til ældre romerske jernalder og grube 2 med sin lighed kan formodes at have samme datering. Vi kender ikke funktionen af disse gruber men har på en række fladeafdækningsprojekter truffet på ganske lignende strukturer. Der er ikke tale om kogegruber, ej heller vanlige affaldsgruber. Det der karakteriserer denne type anlæg er den lagvise opbygning af tørv og trækulmasse, hvilket virker intentionelt tildannet. Arkeologisk Institutt har for øjeblikket jordprøver til analyse fra lignende gruber fra to andre vestlandske udgravninger. Måske vil vi med tiden komme nærmere en plausibel forklaring på disse anlæg.

Yderligere fandtes tre mindre fyldskifter hvoraf det ene struktur 3 må afskrives som stenspor. De to andre struktur 4 og struktur 5 må tolkes som mindre affaldsgruber, evt. samtidig med den aktivitet der ligger bag gruberne 1 og 2 i romersk jernalder.

Koncentration af gruber kan normalt varsle at man er nær et bopladsområde. Ofte ses hvorledes der i områder op til boplasen føres aktivitet der fører til gravning af gruber som her på Myklebust. En anden situation som også kendes er gruber i nærhed af gravfelter, der som sådan har indgået i gravritus. Tæt nord for udgravningsfeltet ligger de to store gravhøje "Skjoratippen" og Rundehågen". Herfra er indkommet rige fund fra yngre jernalder. Dateringen fra grube 1 er derimod væsentlig ældre fra tidlig jernalder og kan altså ikke direkte relateres til gravhøjene. Tilbage står derfor den mest sandsynlige forklaring at de fundne gruber indikerer bopladsaktivitet i området rundt Myklebust.

UNDERSØGELSENS FORHISTORIE

Baggrund for frigivningsundersøgelser ved Myklebust var en af fremlagt reguleringsplan for området Lunden og herunder afsætning af området Myklebust gnr. 44 bnr. 263-265 til boligareal.

Kulturavdelinga ved Sogn og Fjordane fylkeskommune fik reguleringsplan til udtalelse 12.08.98. Tæt nord for boligtomten ligger de to gravhøje "Skjoratippen" og Rundehågen". Herfra er der tidligere fremkommet rigt yngre jernalders gravfund hvorfor området er reguleret som specialområde for kulturmindeværn. Boligtomten ville ligge indenfor dette specialområde. Boligtomten blev derfor søgt rykket mod øst hvilket imidlertid medførte en overskridelse af byggegrænse. Planudvalget i Eid kommune befarede pladsen i høsten 1998 og indvilligede dispensationsansøgning.

Arkæolog Lilli Ingvaldsen ved Kulturavdelinga, Sogn og Fjordane fylkeskommune gennemførte 02.12.98 en mindre registreringsundersøgelse af lokaliteten (Lille Ingvaldsen "Eid kommune – Reguleringsplan Lunden, bustadtomt på Myklebust gbnr.44/263-265. Notat fra arkeologisk registrering"). Under denne undersøgelse blev et mindre udgravningsfelt åbnet og to strukturer blev påvist. Begge strukturer blev test-nittet men blev ikke daterede. Ingvaldsen konkluderer at de to strukturer er forhistoriske og udelukker ikke der kan være tale om

fladmarksgrave. Området således er at betragte som automatisk fredet kulturminde og ligger således ind under kulturminnelovens bestemmelser § 8 1.ledd:

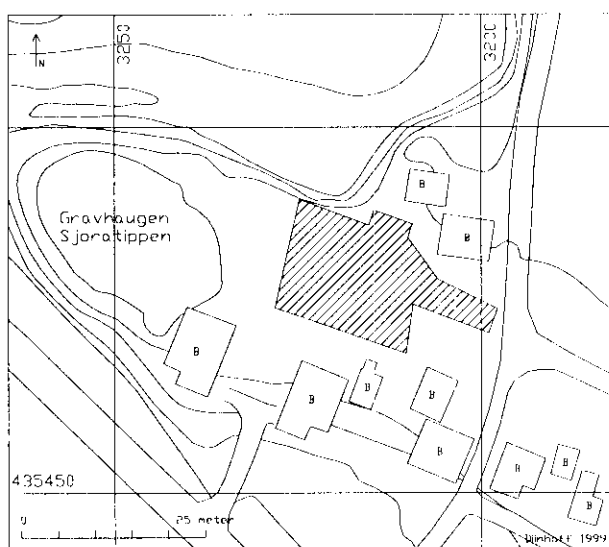
Tiltagshaver repræsenteret ved arkitekt Oddleiv Hauge ønskede imidlertid gennemføre byggeprojektet og på vegne af tiltagshaver oversendte Kulturavdelinga den 26.01.99 ansøgning til Arkeologisk Institutt, Universitetet i Bergen om dispensation fra Lov om kulturminne.

Arkeologisk Institutt behandler sagen og beslutter den 22.02.99 at følge fylkeskommunens tilrådning om dispensation fra kulturminneloven, dog under krav om frigivningsundersøgelser. Da byggeprojektet imidlertid er et mindre privat tiltag dækker Arkeologisk Institutt udgifterne for den arkæologiske undersøgelse fv. § 10 i Lov om kulturminner. Udgifter til gravmaskine dækkes af tiltagshaver.

Tiltagshaver godkender og accepterer at stille gravmaskine til disposition for den arkæologiske undersøgelse der berammes til slutningen af april måned.

TOPOGRAFI

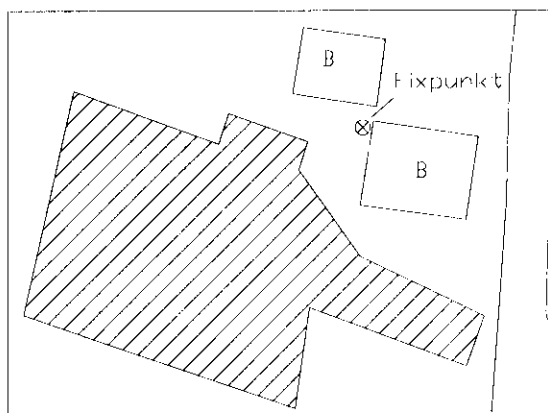
Området ligger ret nord for E 39 midt i Nordfjordeid centrum med "Sjorattippen" i vest og "Rundehågen" i sydvest. Boligtomten er omtrent 20 x 25 meter og ligger ca. 12.5 meter øst for østre kant af bakketoppen som "Sjorattippen" ligger på. I nord grænser tomten op til specialområde for kulturmindeværn. Syd og nordøst for tomten ligger der ældre huse og det er gammel havemark der nu skal udnyttes til boligbyggeri. Området er allerede kultiveret med hække og nogle frugttræer (beskrivelse er hentet fra L. Ingvaldsen registreringsrapport)

Udgravningsfelt 1999 markeret med skravering på udsnit af ØKO kort AN 091-5-2.

MÅLSYSTEM

Undersøgelsens udlagte felt og målsystem blev anlagt relateret til området bygninger. Ved rapportskrivning er dette digitaliseret og overført til ØKO kort AN 091-5-2. Ved indmåling/nivellering af feltets strukturer blev der etableret fixpunkt på betontrappesten på nordvest siden af bolighus nordøst for udgravningsfeltet. Dette fixpunkt ligger omkring koten 10 meter o.h..

Udsnit af planområde med fixpunkt angivet ud for nordvesthjørne af bolighus.

METODIK OG FORLØB

Den arkæologiske undersøgelse af Myklebust gbnr. 44/263-265 er blot en mindre undersøgelse uden videre komplikationer. På forhånd var ved registreringsundersøgelsen frilagt et område hvor bolighus var påtænkt. Det blev besluttet at udvide dette område mod syd og sydøst. I tillæg til de to allerede fundne strukturer fremkom yderligere tre strukturer, hvoraf den ene viste sig at være recent.

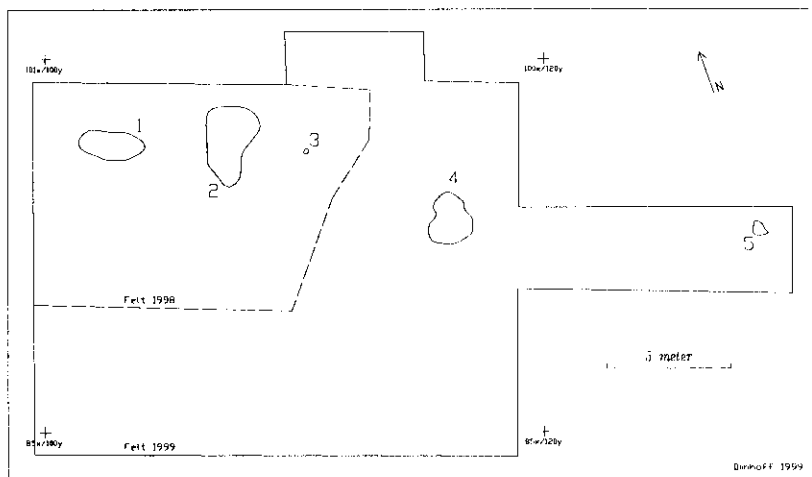
Alle strukturer blev oprenset i flade og dokumenteret ved tegning og foto. Derefter blev de snittet i profil og igen dokumenteret med foto og tegning. Der blev udtaget ^{14}C prøve VP-01 fra struktur 1. Denne blev sendt til radiologisk datering ved Beta Analytic INC.

Målsystem og felttegninger blev indmålt på felt og udtegnet digitalt under efterbearbejdning og indgår i rapporten således.

DATO OG NAVN

I de arkæologiske frigivningsundersøgelser deltog personale fra Arkeologisk Institutt, Universitetet i Bergen; Søren Diinhoff og Asle Bruen Olsen.

ANLÆGSBESKRIVELSE

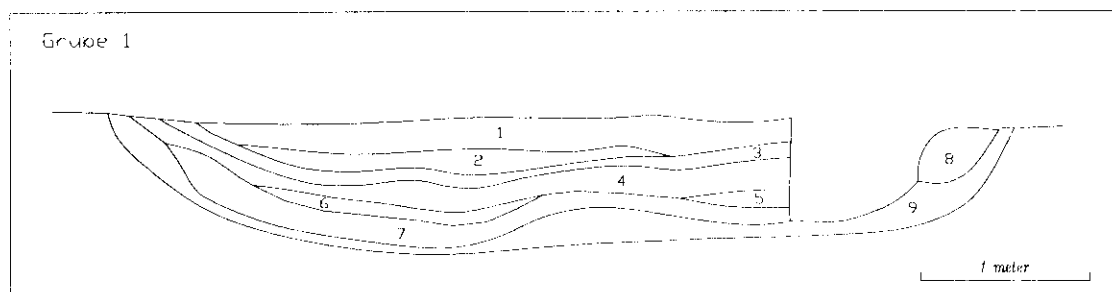

Udgravningsfelt 1999, med stiblet streg angivet udgravningsfelt fra registreringsundersøgelse 1998.

Grube 1

Lokalisering

Gruben er beliggende i den nordligste del af udgravningsfeltet i koordinat 96.6x/102.8y. Den er identisk med registreringsundersøgelsen struktur nummer 1. Niveau under fix ert 1.34 meter.

Anlægsbeskrivelse

Gruben tegner sig i fladen som en ca. 2.6 meter lang og 1.1 meter bred oval nedskæring. På foto (reg. rapp. Billede 18) tegner strukturen sig nærmest med tilspidsede ender, nærmest bådformet. Ved genoprensning under hovedundersøgelsen blev grubens form mere oval afrundet. Gruben fremtræder generelt mørk i overfladen, men med klart mørkere fyld langs kanten.

I snit på figuren herover (profiltegning nr. 2) tegner grube 1 sig som en lidt ujævn nedskæring med rundede sider og afrundet bund. Den måler maks. 30 cm i dybde.

Fyld/materialer

Gruben er opbygget af skiftende lag af fed mørk humusholdig fyld og sorte kulholdige sigt. Over den gule grusholdige undergrundssand lag (9) følger grubens nederste lag (7) et brunt til lysbrunt humusholdig sand med enkelte spredte trækulstykker. Herover følger lag (6) en sort trækulholdig horisont i nord og i syd lag (5) et tyndt lag lys brunt sand. De overlejres af lag (4) der er en mørk fed sandholdig humus. Derover er det mørke trækullag (3) og derover en tynd sigt med aske og brændt sand i fed humusholdig sand lag (2). Øverst slttes gruben af lag (1) er igen er en mørk fed sandholdig humus. I grubens sydligste del er udskilt lag (8) der består af lagene (7-1) uden nærmere mulighed for opsplnitning.

Fund

Der blev ikke gjort fund i gruben.

Tolkning og datering

Der blev udtaget ^{14}C prøve fra grube 1. Denne prøve VP-01 er dateret til ældre romersk jernalder Beta-131289 1920 +/-70, cal. 2 sigma BC 55 til AD 245. På en række vestlandske fladeafdækningsundersøgelser har vi igennem det sidste tiår udgravet en række lignende gruber, alle dateret til jernalder, nogle er yngre, en del er samtidige. Vi kan endnu ikke afgøre om de relaterer sig sikkert til bopladser eller evt. Kan være relateret til gravritus. Et fællestræk for disse gruber er den lagvise opbygning af rødlige fede humøse lag og gråsorte trækulholdige lag. Der er ikke tale om vanlige affaldsgruber idet den lagvise deponering er for systematisk. Der er heller ikke tale om kogegruber i vanlig forstand da vi mangler de ildskørnede sten. Det er en aktivitet der henviser til brandaktivitet og til dækkende lag af formodentlig tørv. Det er endnu ikke muligt at afgøre hvad disse gruber repræsenterer men at de viser til en specifik aktivitet der har været drevet bredt på Vestlandet gennem dele af jernalderen, det er utvivlsomt. Analyse af jordprøver fra lignende gruber er fra to andre lokaliteter pt. under analyse og de vil formodentlig kunne give ide om hvad disse strukturer repræsenterer.

Foto

Foto 01-08 – 01-11, 01-19

Tegninger

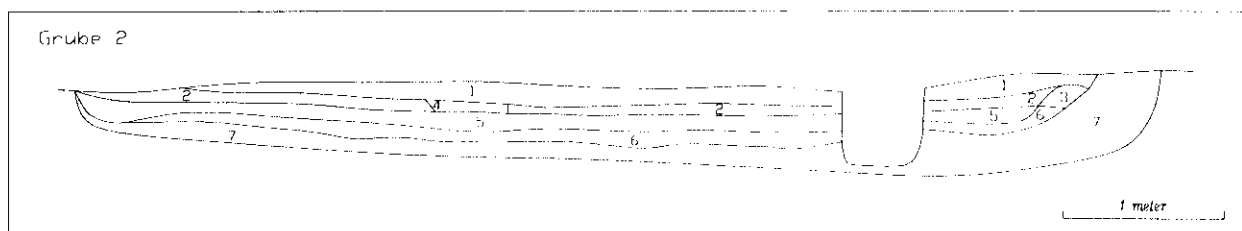
Plan- og profiltegning nr. 01

Profiltegning nr. 02

Videnskabelige prøver

VP-01; Beta-131289 1920 +/-70

Grube 2

Lokalisering

Grube 2 ligger i udgravningsfeltets nordlige del umiddelbart syd for struktur 1 i koordinat 96.6x/107.3y. Niveau under fix er 1.34 meter. Gruben er identisk med registreringsundersøgelsens struktur 2.

Anlægsbeskrivelse

Grube 2 tegner sig i overfladen som et ovalt pæreformet fyldskifte. Største længde er 4 meter og største bredde er 2.6 meter. Ved opfølgende oprensning reduceredes strukturens mål noget og en mere regulær oval form fremkom på lidt over 3 meters længde. I profil tegner gruben sig med rundede sider og afladet bund. Den måler ca. 18 cm i dybde.

Fyld/materialer

Grube 2 er opbygget af skiftende lag fed humusholdig fyld og trækulholdige lag. Lag (7) er en gul sandet gruset undergrundsfyld. Nederst ses lag (6) et mørkt trækulholdigt sandblandet lag. Herover lag (5) der består af fed tørveagtig humus sandfyld. Derpå følger lag (2) der er en mørk trækulholdig fyld. I lag (2) ses en linse lag (4) af rødbrændt sand/aske og i grubens vestlige del et lag (3) der er en lille linse gul erosions-sand. Derover følger lag (1) der igen er fed tørvholdig sandblandet humus.

Fund

Der er ikke gjort fund i grube 2.

Tolkning og datering

Grube 2 er et anlæg af samme karakter som grube 1 og må således formodes kunne dateres samtidig som den behandlede ^{14}C prøve fra grube 1. Dateringen må således forventes ligge i ældre romersk jernalder. Funktion af grube 2 er på lig vis grube 1 usikker.

Foto

Foto 01-02 - 01-07, 01-17 – 01-18,

Tegninger

Plan- og profiltegning nr. 01

Profiltegning nr. 02

Videnskabelige prøver

Der blev ikke udtaget videnskabelige prøver fra gruben.

Fyldskifte 3 - Udgår

Lokalisering

Er beliggende syd for struktur to i koordinaterne 96.27x/110.42y.

Anlægsbeskrivelse

Der er tale om et lille oval cirkulært fyldskifte med en diameter på godt 25 cm. Det stak blot 0-1 cm i dybde.

Fyld/materialer

En let trækulholdig sandet og muldet blandings fyld .

Fund

Fyldskiftet gav ingen fund

Tolkning og datering

Der er næppe tale om nogen forhistorisk struktur, men rettere et stenspor der har opfanget trækulholdig fyld.

Foto

Foto 01-12

Tegninger

Strukturen er ikke profiltegnet

Videnskabelige prøver

Der blev ikke udtaget videnskabelige prøver fra gruben.

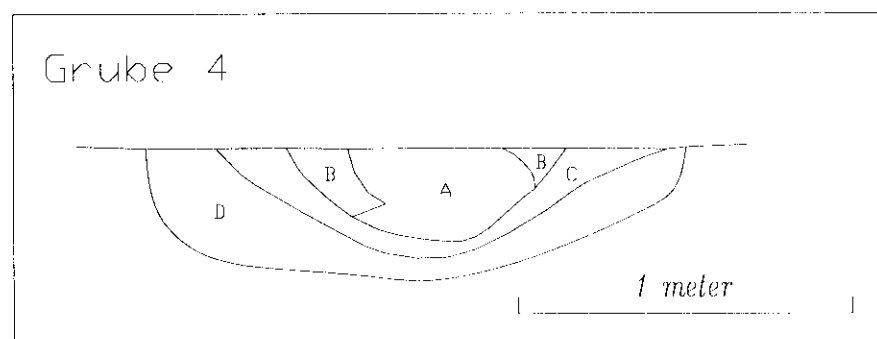
Grube 4

Lokalisering

Grube 4 ligger omtrent lidt syd for feltets midte i koordinat 93.4x//116.2y. Niveau under fix er 1.26 meter.

Anlægsbeskrivelse

Gruben tegner sig efter afrensning i fladen som en lidt diffus ottetals pæreformet struktur med største mål på 1.7 x 1.4 meter. I snit tegner den sig skålformet med rundet bund og sider.

Fyld/materialer

Gruben består nederst af lag C en mørkebrun let trækulholdig fed sandjord. Derover følger lag A der er gult let gruset sand med lidt spor efter planterødder og i lommer lag B der svarer til lag A, men er iblandet mørkere brunlig sandjord.

Fund

Der er ikke gjort fund fra gruben.

Tolkning og datering

Struktur 4 må tolkes som en grube af udestemmelig art, formodentlig en affaldsgrube. Den gule sandfyld er indetisk med undergrundsfyld der findes i området og er formodentlig indkommet i bruben ved gentildækning. Der er ikke foretaget datering af gruben men den kan i tid relatere sig til grube 1 og 2 fra ældre romertid.

Foto

Foto 01-13 – 01-16, 01-22 – 01-24

Tegninger

Plan- og profiltegning nr. 01

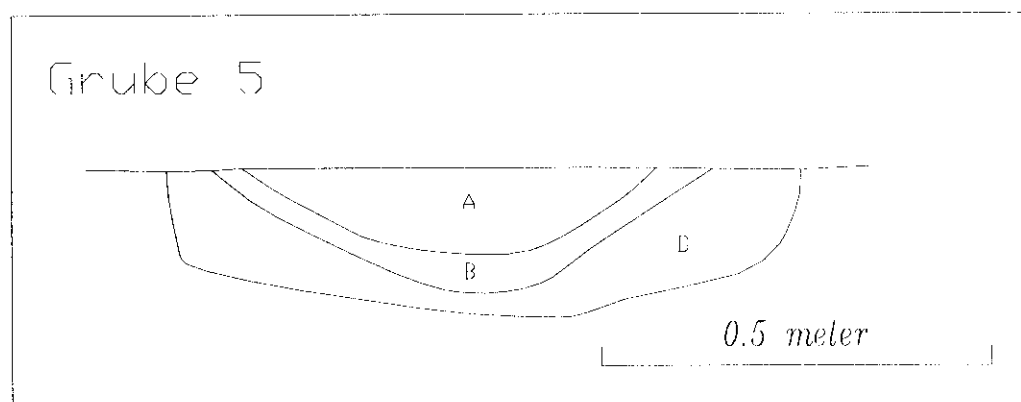
Videnskabelige prøver

Der blev ikke udtaget videnskabelige prøver fra gruben.

Grube 5

Lokalisering

Grube 5 er beliggende i udgravningsfeltets sydligste del i koordinat 93.13x/12.64y. Niveau under fix er 1.16 meter.

Anlægsbeskrivelse

Grube 5 tegner sig i flade som en oval diffus nedskæring med største mål i flade på 70 x 50 cm. I profil ses den skålformet med rundet bund og sider. Den når en dybde af 15 cm.

Fyld/materialer

Gruben er opbygget med lag B i bund der er et lag af mørk brun sandet fyld med noget trækul. Derover følger lag A der svarer til lag B men som indeholder mindre trækul.

Fund

Der blev ikke gjort fund i gruben.

Tolkning og datering

Struktur 5 tolkes som en affaldsgrube og kan vel relatere sig til samme aktivitet som de to ældre romertids gruber 1 og 2.

Foto

Foto 01-20 – 01-21

Tegninger

Plan- og profiltegning nr. 01

Videnskabelige prøver

Der blev ikke udtaget videnskabelige prøver fra gruben.

FOTOLISTE

Film 01 Dias

Nr	Motiv	Mot	Sign	Dato
01	Lokalitet set i tørv	NV	SD	24.03
02	Struktur 2 i profil	SØ	"	"
03	Struktur 2 i profil	SØ	"	"
04	Struktur 2 i profil	Ø	"	"
05	Struktur 2 i profil	Ø	"	"
06	Struktur 2 i profil	Ø	"	"
07	Struktur 2 i profil	Ø	"	"
08	Detalje af profil gennem struktur 1	NØ	"	"
09	Struktur 1 i profil	NØ	"	"
10	Struktur 1 i profil	N	"	"
11	Struktur 1 i profil	N	"	"
12	Struktur 3 i flade	SØ	"	"
13	Struktur 4 i flade	NV	"	"
14	Struktur 4 i flade	NV	"	"
15	Struktur 4 i profil	N	"	"
16	Struktur 4 i profil	N	"	"
17	Struktur 2 i profil	Ø	"	"
18	Struktur 2 i profil	SØ	"	"
19	Struktur 1 i profil	NØ	"	"
20	Struktur 5 i flade	SØ	"	"
21	Struktur 5 i profil	NV	"	"
22	Struktur 4 i profil	N	"	"
23	Struktur 4 i profil	N	"	"
24	Struktur 4 i profil	N	"	"
25	-	-	-	-
26	-	-	-	-
27	-	-	-	-
28	-	-	-	-
29	-	-	-	-
30	-	-	-	-
31	-	-	-	-
32	-	-	-	-
33	-	-	-	-
34	-	-	-	-
35	-	-	-	-
36	-	-	-	-

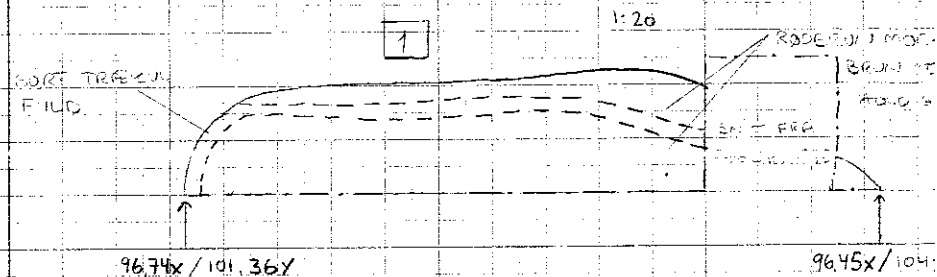
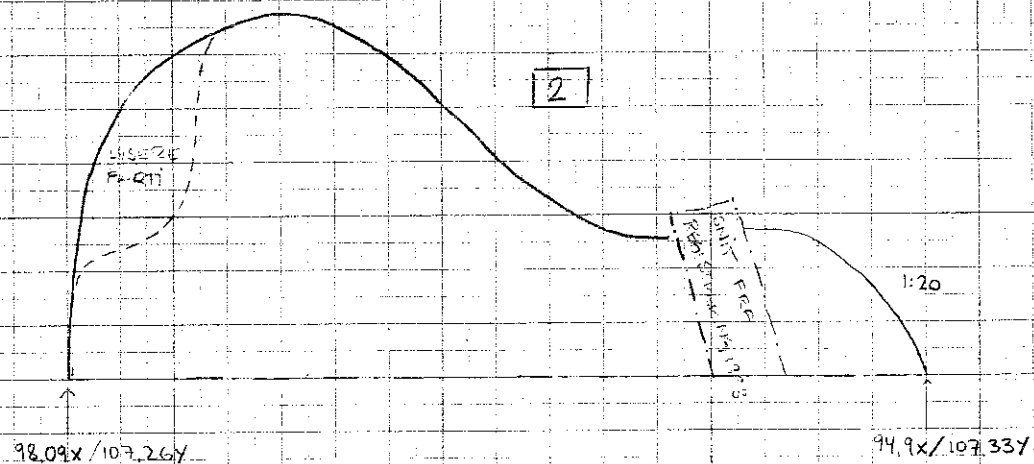
TEGNINGSLISTE

Plan- og profiltegning nr. 01

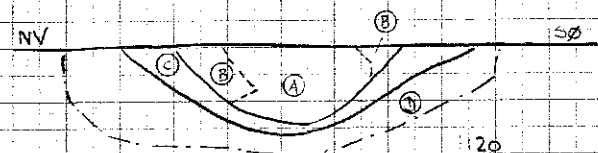
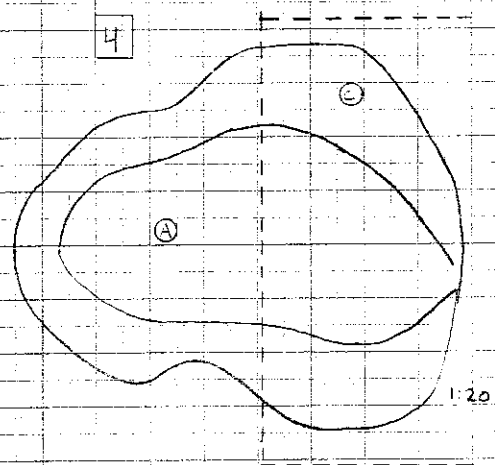
Profiltegning nr 02

VIDENSKABELIGE PRØVER

VP-01; Beta-131289 1920 $\pm$ 70 udtaget af profil i grube 1.

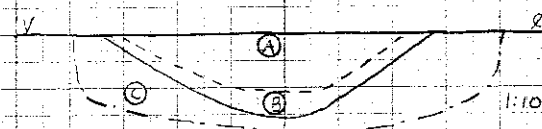
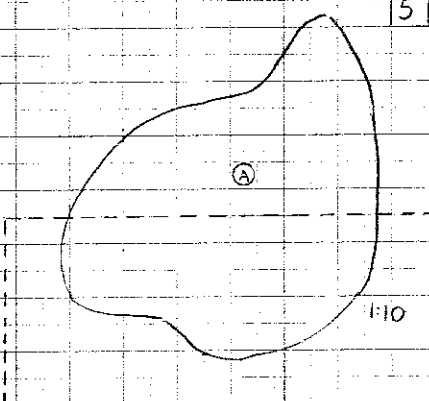
4

STRUKTUR 4 LAGBESKRIVELSE

- LAG A: GULT LET BRUSET SAND MED LIT RUDSPOR SAMME SAND SES I UNDERGRUND
- LAG B: SOM LAG A MEN IBLANDET MØRKERE SANDJORD
- LAG C: MØRKEBRUN LET TRÆKULHOLDIG FØD SANDJORD
- D: GL - GR - ANDER - UND - ND

5

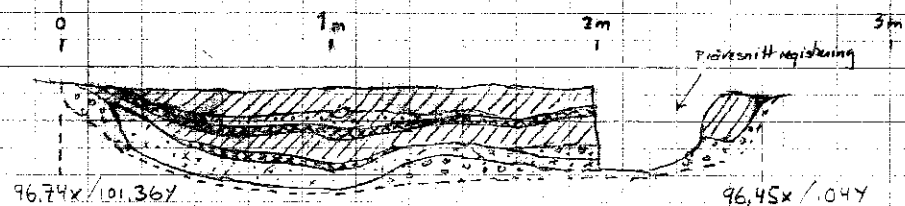

STRUKTUR 5 LAGBESKRIVELSE

- LAG A: MØRK BEJN SANDET FELD MED TRÆKUL
- LAG B: SOM LAG A MEN MED MERE TRÆKUL
- LAG C: GULT VIND

MYKLEBUST GBNR 44/263-265
ØD KOMMUNE S og F.
PLAN- OG PROFILTEGNING 01
STRUKTURER PÅ FELT
24.03.99 SØREN DIIMHOFF

STRUKTUR 1 Snitt i lengderetningen mot Ø målest 1:20

III Fløtt brun løst sandholdig humus (Hølig og kompakt løv)

IV Spjett med aske/brennsand, fast sandholdig humus

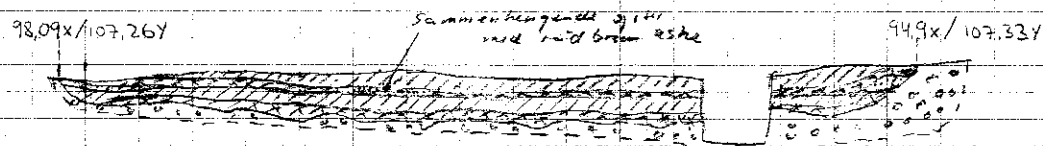
xxa Støtt kullholdig spjett, fast sandholdig humus (dette spjett inneholder kull og aske)

xxb Brun til lys brun humusholdig sand med enkelte spredte kullblosser ("brenning" grupp)

xxc Spjett med lys brun sand uten (spettig) humus

xxd Gul/gulbrun sand/grus

STRUKTUR 2 Snitt i lengderetningen, mot S målest 1:20

III Torvgrødsmerken har samme karakter som i S 1

xxa Som S 1, men lavere innhold av kullblosser

xxb Gulebrun, spjett med sand i Ø og V

Myklebust gnr 44/263,20
Frd R, S og T
PROFILTEGNING NR 02
Snitt, S 1 og S 2

240399 ABU

CALIBRATION OF RADIOCARBON AGE TO CALENDAR YEARS

(Variables: est. C13/C12=-25;lab. mult=1)

Laboratory number: **Beta-131289**

Conventional radiocarbon age¹: **1920±70 BP**

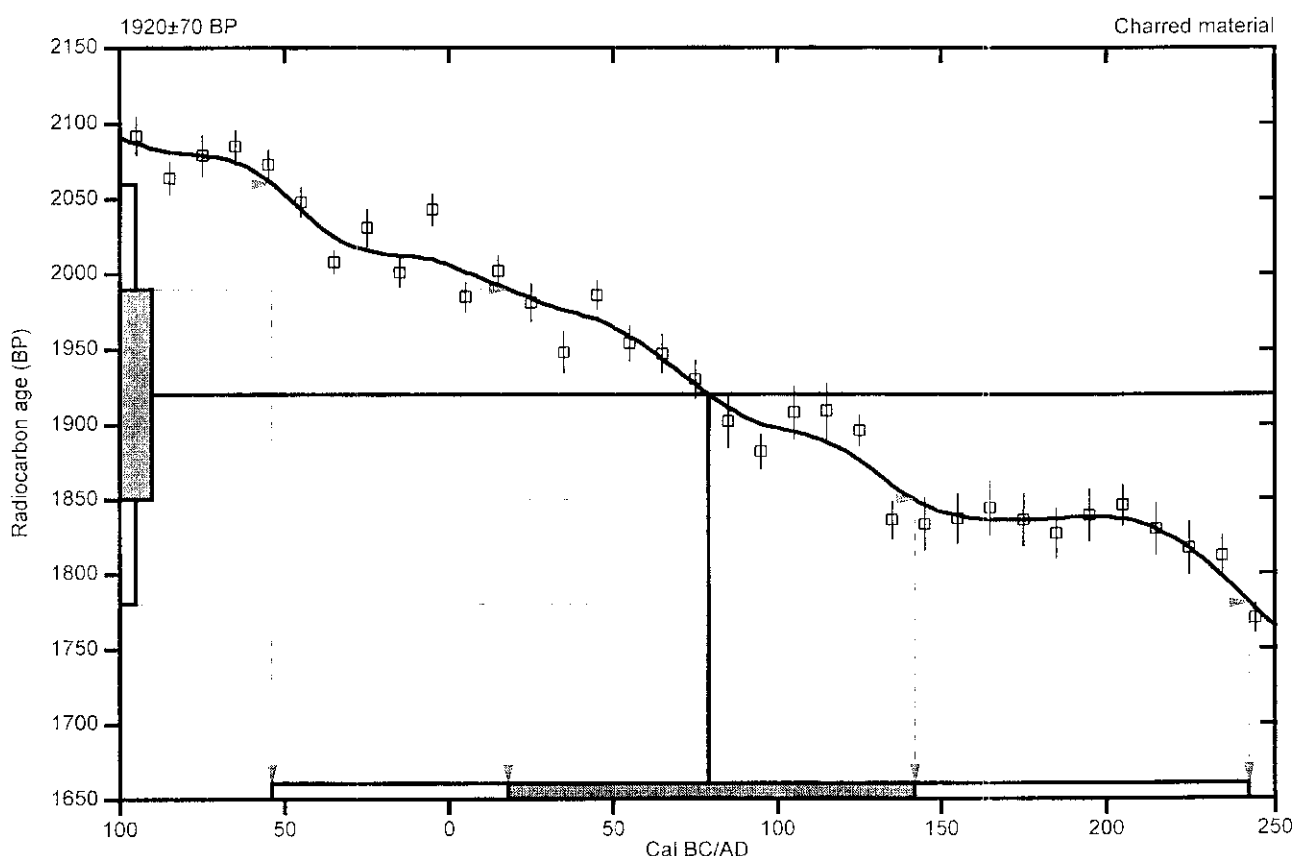
2 Sigma calibrated result: Cal BC 55 to Cal AD 245 (Cal BP 2005 to 1705)
(95% probability)

¹ C13/C12 ratio estimated

Intercept data

Intercept of radiocarbon age
with calibration curve: **Cal AD 80 (Cal BP 1870)**

1 Sigma calibrated result: Cal AD 20 to 140 (Cal BP 1930 to 1810)
(68% probability)

References:

Database used

INTCAL98

Calibration Database

Editorial Comment

Stuiver, M., van der Plicht, H., 1998, Radiocarbon 40(3), pxi-xiii

INTCAL98 Radiocarbon Age Calibration

Stuiver, M., et. al., 1998, Radiocarbon 40(3), p1041-1083

Mathematics

A Simplified Approach to Calibrating C14 Dates

Talma, A. S., Vogel, J. C., 1993, Radiocarbon 35(2), p317-322

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • E-mail: beta@radiocarbon.com